

2020
2021

Uitvoering gladheidsbestrijding

Definitief 16-11-2020

Gemeente Wierden

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Afwegingskader gladheidsbestrijding	4
2.1	Gladheidsbestrijding openbare ruimte	4
2.2	Strooimethodiek en dosering	5
2.3	Signaleringsmethode	5
2.4	Dooimiddel, transport en opslag	6
3.	Communicatie	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Interne communicatie	7
3.3	Externe communicatie	7
3.4	Afstemming met andere wegbeheerders	8
4.	Organisatie	9
4.1	Personeel	9
4.2	Opleiding, certificering en contracten	9
5.	Relevante ontwikkelingen	11
5.1	Areaal ontwikkelingen	11
5.2	Beleidsplan	11

1. Inleiding

Gemeente Wierden is beheerder van een groot deel van de openbare wegen in de gemeente. De gemeente heeft een zorgplicht, vastgelegd in de Wegenwet, om te zorgen dat haar wegen in een goede en veilige staat verkeren. Gladheidsbestrijding valt onder deze zorgplicht. In juridische zin is het belangrijk om te weten dat het hierbij gaat om een zogenaamde inspanningsverplichting en niet om een resultaatsverplichting. Om optimaal in te kunnen spelen op deze zorgplicht wordt de gladheidsbestrijding uitgevoerd volgens een vooraf opgesteld en vastgesteld gladheidsbestrijdingsplan. In het gladheidsbestrijdingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen een beleidsplan en uitvoeringsplannen.

Het beleidsplan beschrijft hoe de gladheidsbestrijding wordt uitgevoerd binnen de wettelijke kaders en volgens de integrale visie. Het plan bood voor de periode van 5 jaar, 2012-2016, de basis voor de operationele uitvoeringsplannen. Ook voor het winterseizoen 2020-2021 is dit plan als basis gebruikt voor het uitvoeringsplan.

Ons beleidsplan gladheidsbestrijding 2012-2016 moet worden geactualiseerd. Het wachten was daarbij op het provinciale beleidsplan gladheidsbestrijding. Door wisselingen van de wacht bij de provincie geeft zij nu aan dat er voorlopig nog geen zicht is op een nieuw beleidsplan en dat het geen prioriteit heeft. Wel is men bezig met het anders inrichten van de gladheidsbestrijding door met verschillende scenario's te werken. Dat houdt onder andere in dat men in de preventieve fase met lange of korte routes gaat werken wat invloed heeft op het in te zetten materieel. Het definitieve beleidsplan van de provincie zou de start vormen voor het opstellen van een nieuw beleidsplan "Gladheidsbestrijding" van de gemeente Wierden. We gaan dit nu doen zonder de input van een provinciaal beleidsdocument.

Het vertalen van het beleid naar concrete acties resulteert ieder jaar in een uitvoeringsplan. In het uitvoeringsprogramma wordt de praktische informatie beschreven die de wegbeheerder nodig heeft voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding. Het uitvoeringsplan beschrijft kort en bondig de uitvoeringsonderdelen van de gladheidsbestrijding voor het komende seizoen. Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks voor het winterseizoen aan het college van Burgemeester en Wethouders aangeboden voor besluitvorming.

Dit uitvoeringsplan gladheidsbestrijding, seizoen 2020-2021, is opgesteld door de afdeling Leefomgeving in samenwerking met de buitendienst.

Bij dit plan behoren de volgende bijlagen:

- Bijlage 1; Strooiroutes gemeente Wierden;
- Bijlage 2; Strooiroutes Kern Enter;
- Bijlage 3; Strooiroutes Kern Wierden;
- Bijlage 4; Taak Risico Analyse, TRA document.

2. Afwegingskader gladheidsbestrijding

2.1 Gladheidsbestrijding openbare ruimte

Gladheidsbestrijding rijbaan/fietspad

De keuzes die gemaakt zijn op het gebied van de gladheidsbestrijding zijn afhankelijk van de afweging van de belangen op het gebied van veiligheid (risico), bereikbaarheid, doorstroming, milieu en kosten.

Omdat zowel economisch als organisatorisch niet alles tegelijk kan is het noodzakelijk om keuzes te maken welke wegen wanneer worden behandeld. Daartoe maakt gemeente Wierden in haar beheergebied onderscheid in 3 fasen. De fasen zijn afhankelijk van de weersomstandigheden.

Normaal gesproken kan worden volstaan met fase I. Bij extreme weersomstandigheden wordt opgeschaald naar fase II en III.

Fase I is in vier routes onderverdeeld. De routes zijn zo economisch mogelijk ingedeeld waarbij rekening is gehouden met de in het beleidsplan opgenomen uitgangspunten. De routes van fase I zijn:

- Enter met buitengebied omgeving Ypelo;
- Wierden Noord met buitengebied omgeving Hoge Hexel;
- Wierden Zuid omgeving Zuna.
- Alle vrij liggende fietspaden in geheel Wierden (met uitzondering van de recreatieve fietspaden).

Bij elke route wordt de gladheid bestreden door 1 combinatie: een vrachtwagen met opzetstrooier en -indien nodig- een sneeuwplough. Voor de fietspaden wordt apart een tractorcombinatie ingezet.

Ter ondersteuning aan dit plan zijn in bijlage 1 de routes van fase I met kleurcodes in kaart gebracht.

In fase II worden de overige erftoegangswegen, die een redelijke verkeersfunctie bezitten, overdag nadat de gladheid is geconstateerd behandeld (gestrooid of geveegd).

Bij aanhoudende gladheid worden de openbare parkeerplaatsen in het centrum, die in het beheer zijn van de gemeente, behandeld. Dit vindt niet eerder plaats dan de routes in fase II voldoende zijn behandeld.

Hierbij wordt voorrang gegeven aan de gehandicaptenparkeerplaatsen.

Fase III heeft de laagste prioriteit en bestaat uit erftoegangswegen met een sterke verblijfsfunctie. Hier zijn de verkeersbewegingen laag (o.a. woonerven). Deze wegen worden behandeld als bij aanhoudende gladheid, fase I en fase II voldoende sneeuw- en gladheidsvrij blijven en er voldoende menskracht beschikbaar is. In de wijken waar veel ouderen wonen wordt de rijbaan in fase III als eerste behandeld.

Gladheidsbestrijding voetpaden

Met betrekking tot de voetpaden en de trottoirs wordt een eigen verantwoordelijkheid van burgers verwacht door oplettendheid of strooien/schuiven.

Uitzondering vormen de voetpaden in de omgeving van het gemeentehuis, Tolgaarde, omgeving van de bibliotheek (centrum

Wierden) en de voetpaden van de begraafplaatsen. Deze voetpaden worden alleen curatief gestrooid tijdens de dagdiensten en alleen als bij aanhoudende gladheid de rijbanen in fase II voldoende zijn behandeld.

Gladheidsbestrijding spoorwegovergangen

In kader van de verkeersveiligheid heeft Prorail als spoorbeheerder aan gemeente Wierden gevraagd (25-10-2012) om als wegbeheerder alle spoorwegovergangen in haar gemeente bij de uitvoering van de gladheidsbestrijding te betrekken. Alle spoorwegovergangen worden in fase I van de gladheidsbestrijding meegenomen. In het startoverleg is extra aandacht geschonken aan dit verzoek, maar inmiddels is dit een vast gegeven. De spoorwegovergangen zijn op de tekeningen (bijlage 1) aangegeven.

2.2 Strooimethodiek en dosering

Waar de prioriteit van de gladheidsbestrijding hoog is, wordt in gemeente Wierden zo veel mogelijk preventief gewerkt (fase I). Overigens zijn onder bepaalde omstandigheden, zoals bij flinke sneeuwval, nog altijd curatieve acties nodig. Daar waar de prioriteit lager ligt wordt volstaan met curatieve behandelingen (fase II en fase III). In de volgende tabel staat een overzicht van gebruikelijke doseringen bij verschillende typen gladheid in de gemeente Wierden.

Bevriezing van natte weggedeelten	
Preventief, natstrooien	7 gr/m ²
Curatief natstrooien	7 gr/m ²
Curatief, droogstrooien	15-20 gr/m ²
Condensatie en/of aanvriezende mist	
Preventief natstrooien	7 gr/m ²
Curatief natstrooien	7 gr/m ²
Curatief, droogstrooien	10 gr/m ²
Sneeuw	
Preventief, natstrooien (om hechting te voorkomen)	7-10 gr/m ²
Curatief, droogstrooien (na ploegactie)	15-20 gr/m ²
IJzel	
Preventief, natstrooien	15-20 gr/m ²
Curatief, natstrooien	15-20 gr/m ²
Curatief, droogstrooien	20-40 gr/m ²

Tabel: overzicht gebruikelijke dosering gemeente Wierden

2.3 Signaleringsmethode

De coördinator gladheidsbestrijding is verantwoordelijk voor het besluit om over te gaan tot strooi- en of ploegacties. Hiertoe krijgt de coördinator meldingen van de provincie Overijssel.

De coördinator kan, voor een weloverwogen besluit, ook gebruik maken van het volgende instrumentarium:

- De meest actuele internetinformatie;
- Eigen visuele inspectie;
- In bijzondere gevallen meldingen van politie en burgers.

Per situatie wordt een afweging gemaakt van naast de provinciale meldingen in te zetten instrumenten. Op bovenstaande wijze wordt het signaleren van de gladheid optimaal gegarandeerd.

De laatste jaren is de praktijk dat wanneer de provincie Overijssel meldt dat zij gaan strooien, dat wij daar ook gehoor aangeven en ook tot strooien overgaan.

2.4 Dooimiddel, transport en opslag

Dooimiddel

Als dooimiddel voor de gladheidsbestrijding wordt vacuümszout (natriumchloride) toegepast. Bij natzoutstrooien wordt aan het droge wegenzout een pekkel toegevoegd. Hiervoor worden oplossingen gebruikt van natriumchloride (NaCl).

Transport van dooimiddelen

Grote transportafstanden zijn een aanslag op duurzaam handelen. Vanwege juridische argumenten kunnen voor duurzaam inkopen geen eisen worden opgenomen over de afstand tussen de vestigingsplaats(en) van de aanbieder en het gebied waar gladheidsbestrijding moet worden uitgevoerd. De bedrijfsleider Buitendienst roept in kader van duurzaam handelen alleen volle vrachten wegenzout op.

Opslag dooimiddel en dooivloeistof

Voor de opslag van wegenzout bezit gemeente Wierden over een opslagcapaciteit van 300 m³. Voor aanvang van de winter wordt het depot door de Bedrijfsleider geheel met wegenzout gevuld. Normaliter is een opslagcapaciteit van 300 m³ voldoende om een winterseizoen in de gemeente Wierden te overbruggen.

Om te zorgen dat zoutopslag en de opslagtank geheel zijn gevuld bij aanvang van het winterseizoen neemt de bedrijfsleider Buitendienst voor de consignatieperiode contact op de zoutleverancier. De bedrijfsleider Buitendienst roept in kader van duurzaam handelen alleen volle tanken dooivloeistof op.

Opslag is overkapt en de opslagtank is afgesloten. Hierdoor kan er geen verwaaiing of uitspoeling optreden door opslag en laden/lossen.

Dooimiddel bij crisissituaties

Indien bij strenge of kwakkelwinters er een tekort ontstaat, met betrekking tot het strooizout, kan er sprake zijn van een landelijke crisissituatie. Bij deze situaties heeft de minister van Infrastructuur en Milieu besloten tot het in werking stellen van het systeem van zoutloketten.

Gemeente Wierden heeft in de jaren van crisis deelgenomen aan het systeem van zoutloketten. Zodra (bij noodgevallen) het systeem van zoutloketten ook voor het komend seizoen in werking wordt gezet zal gemeente Wierden wederom deelnemen aan dit systeem.

3. Communicatie

3.1 Inleiding

Voor zowel betrokkenen binnen de organisatie als weggebruiker is het van belang dat informatie over de gladheidsbestrijding tijdig en efficiënt wordt overgebracht. Daarnaast moet de burger worden gewaarschuwd als er een reële kans op gladheid ontstaat.

3.2 Interne communicatie

Intern moet het communicatietraject voor de gladheidsbestrijding op heldere wijze zijn vastgelegd. Het heeft betrekking op het uitwisselen van informatie voor, tijdens en na de behandelingen. Daartoe heeft de bedrijfsleider Buitendienst in oktober 2020 een startoverleg georganiseerd.

Tijdens de behandeling van de gladheidsbestrijding staat de coördinator door middel van de mobiele telefoon in verbinding met de chauffeurs. Na afloop van de strooiacties worden de ondernomen acties, gevolgde routes, gestrooide hoeveelheden en dergelijke door de coördinator vastgelegd.

3.3 Externe communicatie

Van belang is het tijdig informeren van de inwoners, hulpdiensten en bedrijven over de prioriteiten die bij de gladheidsbestrijding worden aangehouden. Hierbij gaat het in eerste plaats om maatregelen binnen ons eigen beheersgebied. Maar ook relevante informatie van aangrenzende wegbeheerder wordt meegenomen.

In onderstaand overzicht wordt aangegeven welke informatie, via welke kanalen, wanneer naar bepaalde doelgroepen door de medewerker Leefomgeving worden verstrekt.

De externe communicatie is gericht op alle partijen die belang hebben bij de informatie over de (wijze van) gladheidsbestrijding. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt in verschillende doelgroepen zoals inwoners, bedrijven, hulpdiensten en instellingen zoals verzorgingstehuizen en scholen. In onderstaand overzicht wordt aangegeven welke informatie, via welke kanalen, wanneer naar bepaalde doelgroepen worden verstrekt.

Doelgroep	Informatie	Medium	Tijdspad
Inwoners, bedrijven, instellingen	Strooiroutes, prioritering en algemene informatie in beleidsplan en uitvoeringsplan. Mogelijkheid tot vragen te stellen en klachten in te dienen	Publicatie beleidsplan en uitvoeringsplan via de Wiezer, website. Publicatie algemene informatie via website, de Wiezer, persbericht, Social Media (Facebook, Instagram, Twitter) Daarnaast intergemeentelijk via provincie algemene informatie via de website	Publicatie in dec. 2020, Algemene informatie aan begin seizoen, bij strooiacties, bij calamiteiten en indien wenselijk.
Hulpdiensten (politie, brandweer)	Verstrekken uitvoeringsplan	Mail	december 2020,
Afdeling financiën	Verstrekken beleidsplan en uitvoeringsplan		Na goedkeuring uitvoeringsplan

Afdeling Leefomgeving	Verstrekken beleidsplan en uitvoeringsplan		Na goedkeuring uitvoeringsplan
Frontoffice	Verstrekken beleidsplan en uitvoeringsplan		Na goedkeuring uitvoeringsplan
Inwoners, bedrijven, instellingen	Informatie als er gestrooid is	Twitter Facebook, Instagram	Tijdens strooiacties fase I

3.4 Afstemming met andere wegbeheerders

Vanuit de integrale visie moet ook afstemming worden gezocht met andere (omliggende) beheerders en de wijze waarop zij de gladheidsbestrijding invullen. Afstemming met andere wegbeheerders vindt alleen plaats over fase I en wordt door de bedrijfsleider Buitendienst gecoördineerd.

Hieronder volgen de wegen die door derden worden gestrooid. Deze wegen zijn in bijgevoegde tekeningen (zie bijlage 1) met de strooiroutes gestippeld weergegeven.

Uitgevoerd door	Straatnaam	van	tot
Gemeente Hof van Twente	Goorseweg	Rondweg	Gemeentegrens Hof van Twente
Gemeente Hof van Twente	Stokreefsweg	Kartelaarsdijk	Gemeentegrens Hof van Twente
Gemeente Rijssen /Holten	Rijssenseweg	Gemeentegrens Rijssen	Dorpsstraat
Gemeente Almelo	Bornerbroekseweg	Dorpsstraat	Gemeentegrens Almelo
Gemeente Almelo	Leemslagenweg	Ypeloweg	Gemeentegrens Almelo
Gemeente Almelo	Almelosestraat	rotonde Akkerwal	Wierdensestraat
Gemeente Hellendoorn	Piksenweg Hellendoorn	Kolonieweg	Gemeentegrens Hellendoorn
Gemeente Hellendoorn	Piksenweg wierden	Saamsweg	Gemeentegrens Hellendoorn
Provincie Overijssel	Hexelseweg	Komgrens	Rotonde Loonderesweg
Provincie Overijssel	Nijverdalsestr. parallel	Haarkampsweg	Nijverdalsestraat huisnr. 141

De gemeente Wierden strooit op haar beurt ook in de buurgemeenten, hieronder volgt een overzicht. Ook deze wegen zijn in de tekeningen weergegeven.

Uitgevoerd voor	Straatnaam	van	tot
Gemeente Rijssen /Holten	Leijerweerdijk	gemeentegrens Rijssen	Weth.H.H. Kortboslaan
Gemeente Rijssen /Holten	Weth.H.H. Kortboslaan	Leijerweerdijk	Witmoesdijk
Gemeente Rijssen /Holten	Witmoesdijk	Weth.H.H. Kortboslaan	Elsmaten
Gemeente Rijssen /Holten	Elsmaten	Witmoesdijk	Leijerweerdijk
Gemeente Rijssen /Holten	Oude Morsweg	Morsweg	Noorderbosweg
Gemeente Almelo	Keursweg	Fietspad	Hoeselderdijk
Gemeente Hellendoorn	Noordelijke Hoofddijk	Saamsweg	Buizerdweg
Gemeente Hellendoorn	Buizerdweg	Noordelijke Hoofddijk	Schaddenbeltsweg
Gemeente Hof van Twente	Rijssenseweg	Gemeentegrens Hof van twente	Zomerweg
Gemeente Hof van Twente	Elsenerweg	Gemeentegrens Hof van twente	Oomsdijk

4. Organisatie

4.1 Personeel

De uitvoering van de gladheidsbestrijding wordt verzorgd door medewerkers van de buitendienst. De organisatie van de winterdienst bestaat uit 15 personen. Het betreffen 6 vrachtwagenchauffeurs, 2 tractorchauffeurs, 2 vervangers en 5 coördinatoren. Ten tijde van de preventieve gladheidsbestrijding zijn 5 medewerkers actief. Er wordt bij de strooiacties gebruik gemaakt van drie gemeentelijke vrachtwagens, een tractor en een graaf/laadcombinatie (ten behoeve van het laden). Op iedere combinatie zit tijdens de strooiacties één persoon.

Coördinator

De uitvoering van de gladheidsbestrijding wordt in Wierden verzorgd door medewerkers van de buitendienst. Gemeente Wierden maakt gebruik van 5 coördinatoren gladheidsbestrijding die elkaar volgens een rooster aflossen. De coördinator verzorgt de praktische organisatie en ziet toe op materieel, materiaal, personeel en communicatie rondom de gladheidsbestrijding.

Personeelsinzet

Gedurende de vastgestelde winterdienstperiode geldt ook een wachtdienstrooster voor het in te zetten personeel. Personeelsleden houden zich bij toerbeurten gereed voor uitrukken. De betrokkenen zijn goed bereikbaar (mobiel telefoon) en binnen korte tijd op hun werkplek. Jaarlijks wordt er een wachtdienstrooster met betrokken personeelsleden opgesteld.

Tijdens de normale werktijden wordt een gedeelte van het personeel of het gehele personeel als dat nodig is, ingezet voor gladheidsbestrijding. Tijdens het winterseizoen heeft de gladheidsbestrijding een hoge prioriteit. Mogelijk kan dit ten koste gaan van andere geplande activiteiten.

4.2 Opleiding, certificering en contracten

Ten behoeve van de veiligheid moet het gladheidsbestrijdingsmaterieel zijn voorzien van een CE markering (dat het voldoet aan de wettelijke eisen) en een bijbehorende EG verklaring. Een EG verklaring is de verklaring van de fabrikant dat de machine aan alle daarop betrekking hebbende essentiële veiligheids- en gezondheidseisen voldoet. In het najaar van 2020 is opnieuw getoetst of alle materieel voldoet. Al het materieel voldoet aan de verklaring en is voorzien van een certificaat.

Voor de systematische zorg voor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu met betrekking tot de gladheidsbestrijding is een apart document opgesteld dat aan dit uitvoeringsplan wordt toegevoegd (zie bijlage 4). Dit document is door de bedrijfsleider besproken met de medewerkers van de buitendienst die betrokken zijn bij de gladheidsbestrijding.

14 Gemeenten hebben in 2017 te samen met provincie Overijssel een Europese openbare aanbesteding afgerond voor de levering van wegzout. Akzo Nobel (later overgegaan in Nouryon) heeft voor de gemeente Wierden hierop de meest economische inschrijving gedaan.

De raamovereenkomst is aangegaan voor een periode van 2 jaar met de mogelijkheid tot 2 keer 1 jaar verlenging. We zitten op dit moment in de laatste verlenging. De provincie is met voorbereidende werkzaamheden bezig voor het opnieuw Europees aanbesteden van de dooimiddelen. Dat contract dient in oktober 2021 in te gaan.

5. Relevante ontwikkelingen

5.1 Areaal ontwikkelingen

Het verkeersnet binnen de gemeente is voortdurend aan wijzigingen onderhevig. Er kunnen nieuwe wegen of fietspaden worden aangelegd (uitbreiding areaal) of als gevolg van wijzigingen in het verkeersbeleid kunnen wegen 'van karakter veranderen'. Daartoe kunnen kleine aanpassingen worden meegenomen in het uitvoeringsplan.

5.2 Beleidsplan

Met het huidig in te zetten materieel kan fase I binnen 3 uur (1,5 uur binnen de bebouwde kom, 1,5 uur buiten de bebouwde kom) gestrooid worden. Door areaal uitbreidingen van nieuwe woonwijken, industriegebieden en fietspaden zal in het nieuwe beleidsplan (2021) opnieuw afwegingen gemaakt moeten worden waar wel en waar we niet strooien in fase I en II.

De huidige routing is door de buitendienst onder de loep genomen maar daar zit geen ruimte meer om binnen de huidige routes dit efficiënter in te vullen.